

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

telefoon
@overijssel.nl
Zaaknummer 5608225

Stichting Openbaar Belang
Mevrouw
Postbus 31
8000 AA ZWOLLE

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
26.02.2020	2020/0051087	5	20 november 2019	

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte mevrouw ,

U heeft een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 20 november 2019² ontvangen. De aanvraag is gedaan vanwege het verduurzamen van woningen aan de Fivel en de Fluessen (complex 11) en de Riouwstraat en de Borneostraat (complex 45) in Zwolle. In deze brief geven wij ons besluit weer.

Besluit

Wij besluiten u een ontheffing³ te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van de gierwaluw en de huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen⁴, om de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren⁵ en om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten te beschadigen of te vernielen⁶.

Deze ontheffing heeft betrekking op het verduurzamen van woningen aan de Fivel en de Fluessen (complex 11) en de Riouwstraat en de Borneostraat (complex 45) in Zwolle.

U krijgt geen ontheffing van het verbod om de gierwaluw en de huismus opzettelijk te verontrusten. Er worden voldoende maatregelen getroffen, waardoor geen verstoring op deze soorten optreedt.

Deze ontheffing treedt in werking een dag na de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2020.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in bijlage 1.

- De aanvraag van 20 november 2019 en de bijbehorende stukken te weten het rapport 'Activiteitenplan Verduurzaming woningen complex 11 en 45, Zwolle', van 20 november 2019.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb

² EDO-kenmerk 2019/0362335

³ Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb

⁴ Art. 3.1, tweede lid Wnb

⁵ Art. 3.5, tweede lid Wnb

⁶ Art. 3.5, vierde lid Wnb

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit om ontheffing te verlenen kunt u bezwaar maken. Op pagina 3 wordt toegelicht hoe u dit kunt doen.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁷.
De verschuldigde leges zijn:

Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.6.2	WNB aanvraag ontheffing art.3.3, 3.8 en 3.10 soortenbescherming infrastructureel werk, ruimtelijke ingrepen	€ 2.948,00
Totaal leges		€ 2.948,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met [REDACTED], te bereiken tijdens kantooruren op nummer [REDACTED].
Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2019-004518 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

[REDACTED]
Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften bij het besluit
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Ligging van het plangebied en mitigerende maatregelen
Bijlage 4	Permanente vleermuisvoorziening
Bijlage 5	Mitigerende maatregelen

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van de gemeente Zwolle;
- Ecogroen, dhr. [REDACTED], Zuiderzeelaan 53 in Zwolle.

⁷ Belastingverordening Overijssel

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 – 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de Rechtbank Overijssel dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2020/0051087). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidende ecologisch deskundige⁸, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking (2020/0051087).
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

Soortspecifiek

5. Bij de planning van de werkzaamheden, zoals het ongeschikt maken van verblijfplaatsen en het nader isoleren van daken en spouwmuurs, houdt u rekening met de kwetsbare perioden van de

⁸ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Voor gierzwaluw geldt de voortplantingsperiode van april tot en met augustus. Voor huismus gelden de voortplantingsperiode van maart tot en met augustus en aaneengesloten vorstperioden van minimaal drie dagen (met overdag temperaturen lager dan 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari. Voor gewone en ruige dwergvleermuis gelden de voortplantingsperiode van mei tot en met augustus en overwinteringsperiode van november tot en met maart. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige⁹ op het gebied van de gierzwaluw, huismus en vleermuizen.

6. De punten 4, 8, 9, 10, 11 en 13 tot en met 19, zoals beschreven in bijlage 5 van dit besluit voert u uit.
7. Voorafgaand aan alle werkzaamheden aan daken en buitenmuren voert u veldcontroles uit naar de aanwezigheid van in gebruik zijnde vogelnesten. Indien deze aanwezig zijn, dan stelt u de werkzaamheden ter plekke uit tot na het uitvliegen van de jongen.
8. In aanvulling op punt 10 van bijlage 5 van dit besluit dient u in het geval vleermuizen worden aangetroffen na het ongeschikt maken, extra maatregelen te treffen om de verblijfplaats verder ongeschikt te maken. De ecologisch deskundige bepaalt dat. Deze procedure herhaalt u totdat geen exemplaren meer waargenomen worden. Het navullen van de spouwmuur mag pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn.
9. De kopgevel waar de paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis aanwezig is (Fivel 2) voorziet u tijdens de uitvoering van de werkzaamheden aan het woonblok van een gevelbetimmering, overeenkomstig met punt 18 uit bijlage 5 van dit besluit.
10. De 10 permanente gevelbetimmeringen dienen conform de bijlage 4 en 5 en voorschrift 9 uitgevoerd te worden.
11. In aanvulling op punt 17 van bijlage 5 van dit besluit plaatst u voor de gierzwaluw inbouwstenen van het type IB GZ 03 (Vivara Pro).

Overige zaken

12. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.
13. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden,, rapportage (broed)controles en afweging voor locaties van de permanente

⁹ De provincie Overijssel verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanden waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

verblijfplaatsen, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met batdetector en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver aan hem/haar getoond.

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	8
A1	Bevoegdheid	8
A1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	8
A2	Procedure	8
A2.1	Overeenstemming andere provincie	8
A2.2	Adviesverzoek aan gemeente	8
A3	Toetsingskader soorten	8
A3.1	Wettelijke regels	8
A3.2	Provinciaal beleid	8
A3.2.1	Beleidsregel Natuur Overijssel 2017	9
A3.2.2	Jaarrond beschermde vogelnesten	9
B	WEERGAVE VAN DE FEITEN	10
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	10
B1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	10
B1.2	Doel van het project	10
B1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	10
B1.4	Periode	10
B1.5	Onderliggende documenten	10
B1.6	Aanvullende gegevens	10
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	11
C1	Inhoudelijke beoordeling	11
C1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	11
C1.2	Effectbeoordeling, maatregelen en staat van instandhouding	12
C1.4	Beschrijving noodzaak ontheffing	13
C1.5	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	14
C1.6	Wettelijk belang van het project	14
C1.7	Toetsing aan overige vereisten	14
C1.8	Zorgplicht blijft altijd gelden	14
D	Slotconclusie	15

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹⁰. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zwolle gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij hebben op ons adviesverzoek gereageerd. De gemeente Zwolle heeft de stukken beoordeeld en ziet geen aanleiding inhoudelijk te adviseren.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹¹ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹² zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

¹⁰ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

¹¹ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹² Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

A3.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹³ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁴ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

A3.2.2 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹⁵ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de gierzwaluw en de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

¹³ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁴ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

¹⁵ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

B WEERGAVE VAN DE FEITEN

B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Het plangebied ligt aan de Borneostraat, Fivel, Fluessen en de Riouwstraat in Zwolle en bestaat uit twee deelgebieden. In bijlage 3 van dit besluit zijn beide deelgebieden weergegeven.

Bij de woningen van complex 11 (Borneostraat en Riouwstraat) wordt dakisolatie toegepast middels het vervangen van het dakbeschot en het aanbrengen van geïsoleerde dakplaten inclusief nieuwe pannen. Tevens worden bij de hoekwoningen de spouwen aan de kopgevels (bij)geïsoleerd. Het gaat om 17 kopgevels waarvan er 5 nog niet geïsoleerd zijn. Overige werkzaamheden bestaan uit het vervangen van beglazing, voordeur en het ventilatiesysteem.

Bij de woningen van complex 45 (Fivel en Fluessen) wordt dakisolatie toegepast middels het vervangen van het dakbeschot en het aanbrengen van geïsoleerde dakplaten inclusief nieuwe pannen. Vervolgens worden PV-panelen aangebracht. Tevens worden alle spouwen (bij)geïsoleerd. Daarna worden nieuwe panelen met steenstrips aan het bestaande buitenblad bevestigd. Overige werkzaamheden bestaan uit het vervangen van beglazing, CV, ventilatiesysteem en voor- en achterdeur.

De werkzaamheden staan gepland vanaf januari 2020 tot december 2020. De isolatiewerkzaamheden vinden plaats per woonblok en duren één tot twee weken. De tuinen blijven onveranderd.

B1.2 Doel van het project

Woningstichting Openbaar belang heeft zich ten doel gesteld om haar totale huurwoningvoorraad in 2020 op gemiddeld energielabel B te brengen. Om dit te bereiken wordt de gehele schil van de woning geïsoleerd. Hierbij worden onder andere de spouwmuren en daken geïsoleerd.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan van het verbod om de nesten en rustplaatsen van de gierzwaluw en de huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen¹⁶ en om deze vogels opzettelijk te storen¹⁷, alsmede om de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren¹⁸ en om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten te beschadigen of te vernielen¹⁹.

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020.

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Rapport 'Activiteitenplan Verduurzaming woningen complex 11 en 45, Zwolle', van 20 november 2019;
- Rapport 'Natuurtoets verduurzaming complex 45 (Borneostraat en Riouwstraat) Zwolle', van 16 november 2018;
- Rapport 'Natuurtoets Openbaar Belang Zwolle, 2017', van 25 april 2018.

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 20 november 2019 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd.

¹⁶ Art. 3.1, tweede lid Wnb

¹⁷ Art. 3.1, vierde lid Wnb

¹⁸ Art. 3.5, tweede lid Wnb

¹⁹ Art. 3.5, vierde lid Wnb

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis bij onze toetsing.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport 'Activiteitenplan Verduurzaming woningen complex 11 en 45, Zwolle'²⁰ wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. U heeft dit onderzoek op volgende wijze uitgevoerd:

- Op basis van een quickscan van 1 maart 2017 (complex 11) en 17 oktober 2017 (complex 45) is de mogelijke aanwezigheid van de gierzwaluw, huismus en vleermuizen gebleken.
- In 2017 is complex 11 en in 2018 is complex 45 nader onderzocht op aanwezigheid van vogels en vleermuizen.

Gierzwaluw

In complex 11 zijn acht nesten van de gierzwaluw aangetroffen. In de omgeving van complex 11 zijn nog 13 nestplaatsen aangetroffen. In complex 45 zijn geen nesten gevonden. Buiten het deelgebied van complex 45 zijn drie nesten aangetroffen. De nesten van de gierzwaluw zijn vermoedelijk aanwezig in de bovenste helft van de spouwmuur (op reeds aanwezig isolatiemateriaal) of onder de eerste rijen dakpannen bij de invliegplek.

De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op circa 32-40 exemplaren (hoogste aantallen als de jongen net zijn uitgekomen). De populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in de bebouwde kom en het buitengebied van Zwolle.

Huisumus

In het projectgebied zijn twee nesten van de huismus aangetroffen, waarvan één aan Fivel 80 (complex 11) en één aan Borneostraat 83 (complex 45). In zowel de omgeving van complex 11 als 45 zijn zes nesten aangetroffen. De nestplaatsen zijn aangetroffen onder de 1ste en 2de rij dakpannen gezien vanaf de dakgoot.

De populatieomvang binnen het projectgebied wordt geschat op circa 14 exemplaren (hoogste aantallen als de jongen net zijn uitgekomen). Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal 5 jongen. De populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in de bebouwde kom van Zwolle.

Gewone dwergvleermuis

Binnen complex 11 is één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen aan de Fivel 27. Vermoedelijk wordt de hier aanwezige zomerverblijfplaats ook gebruikt als paarverblijfplaats, aangezien ook een baltsend mannetje (baltsterritorium) is waargenomen op de locatie. De verblijfplaats is vermoedelijk aanwezig in de spouwmuur. Mogelijk wordt de aangetroffen verblijfplaats ook in beperkte mate - bij zacht winterweer - als winterverblijfplaats gebruikt. Aanwijzingen voor belangrijke winterverblijfplaatsen zijn niet aangetroffen in het projectgebied. In de omgeving van complex 11 zijn daarnaast nog één zomerverblijfplaats, twee paarverblijfplaatsen en vier baltsterritoria van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. In complex 45 zijn geen verblijfplaatsen gevonden, maar in de omgeving van complex 45 zijn één zomerverblijfplaats en één baltsterritorium (aanwijzing voor een paarverblijfplaats) aangetroffen.

De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 1-5 exemplaren. Hierbij wordt uitgegaan dat in paarverblijfplaatsen over het algemeen 1-5 exemplaren aanwezig zijn. De populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in de bebouwde kom van Zwolle.

²⁰ Hoofdstuk 3, pagina 11 tot en met 14

Ruige dwergvleermuis

Binnen complex 11 is één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis aangetroffen aan de Fivel 2. De verblijfplaats is aanwezig in de spouwmuur, of in een kier tussen dakgoot en spouwmuur. Mogelijk wordt de aangetroffen verblijfplaats ook in beperkte mate – bij zacht winterweer – als winterverblijfplaats gebruikt. In de omgeving van complex 11 zijn nog drie paarverblijfplaatsen aangetroffen. In complex 45 zijn geen verblijfplaatsen gevonden. In de omgeving van complex 45 is één paarverblijfplaats aangetroffen.

De populatieomvang binnen het projectgebied wordt geschat op 1-5 exemplaren. Hierbij wordt er van uitgegaan dat in een paarverblijfplaats over het algemeen 1-5 exemplaren aanwezig zijn. De populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in de bebouwde kom van Zwolle.

De onderzoeken zijn conform de vigerende onderzoeksprotocollen en kennisdocumenten en in de juiste periode en onder geschikte weersomstandigheden uitgevoerd, zodat de te verwachten soorten waargenomen konden worden.

C1.2 Effectbeoordeling, maatregelen en staat van instandhouding

Door het na-isoleren van daken en spouwmuren worden acht nesten van de gierzwaluw, twee nesten en rustplaatsen van de huismus, één zomer- en paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis beschadigd en vernield.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de bijlage bij de aanvraag²¹ en bijlage 5 van dit besluit, zijn in grote lijnen voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in het kennisdocument van de betrokken soorten. Met deze maatregelen worden negatieve effecten zoveel mogelijk geminimaliseerd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

- Het werken buiten kwetsbare perioden. Indien dit niet mogelijk is, worden verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt buiten de kwetsbare perioden;
- Voorafgaand aan de werkzaamheden worden verblijfplaatsen ongeschikt/ontoegankelijk gemaakt;
- Gedurende de werkzaamheden worden permanente voorzieningen voor de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis aangebracht.

In bijlage 3 van dit besluit is weergegeven waar permanente maatregelen worden getroffen per soort.

In bijlage 4 van dit besluit is een weergave opgenomen van de kleine gevelbetimmering als permanente vleermuisvoorziening.

In bijlage 5 van dit besluit is weergegeven hoe de fasering qua tijd verloopt, alsmede waar en welke permanente maatregelen getroffen worden.

Gierzwaluw

De werkzaamheden bij nesten van de gierzwaluw zijn van korte duur en zijn afgerond voor de start van het broedseizoen (voor 15 april 2020, maar in ieder geval voor 30 april 2020). Tijdens de werkzaamheden worden 40 neststenen in de gevel ingemetseld van VivaraPro (IB GZ 03)²². Daarom hebben wij voorschrift 11 opgenomen.

Huisemus

De werkzaamheden aan de woningen met nesten van de huismus vinden zoveel mogelijk plaats voorafgaand aan of na het broedseizoen van de huismus (voor 1 maart 2020 of na 1 september 2020). Indien werkzaamheden tussen 1 maart en 1 september 2020 worden uitgevoerd, dan worden de woningen voor 1 maart 2020 ongeschikt gemaakt. Daarnaast zijn de werkzaamheden van korte duur (maximaal twee weken voor een blok met woningen), waardoor schadelijke werkzaamheden tot een minimum beperkt blijven. Op alle woningen wordt het vogelschroot verhoogd aangebracht, zodat altijd alternatieve nest- en rustplaatsen aanwezig zijn voor de huismus.

²¹ Paragraaf 5.1 en hoofdstuk 6 van het rapport Activiteitenplan Verduurzaming woningen complex 11 en 45, Zwolle

²² E-mail van 23 februari 2020, kenmerk 2020/0062942

U stelt voor om voorafgaand aan de werkzaamheden veldcontroles uit te voeren op aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten. Gezien de warme winterperiode kan de huismus eerder beginnen met broedactiviteiten. Wij benadrukken dit in voorschrift 7.

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de woningen aan de Fivel 2 en 27 en de kopgevels van alle overige woningen die na 1 maart 2020 worden aangepakt, ongeschikt gemaakt voor vleermuizen door gebruik te maken van exclusion flaps. Na het ongeschikt maken voert u een controle uit. Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten extra maatregelen getroffen worden om de verblijfplaats verder ongeschikt te maken. De ecologisch deskundige bepaalt dat. Deze procedure dient herhaald te worden totdat geen exemplaren meer waargenomen worden. Het navullen van de spouwmuur mag pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn.

Voor de gewone dwergvleermuis zijn voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar in de directe omgeving en bovendien komen vanaf januari/ februari 2020 om de één à twee weken nieuwe verblijfplaatsen beschikbaar in de vorm van kleine gevelbetimmering (9 kopgevels). De kopgevel waar de paarverblijfplaats aanwezig is van de ruige dwergvleermuis voorziet u niet van een geschikte gevelbetimmering. U dient dit echter wel te doen, omdat niet duidelijk is waar binnen het paarterritorium andere geschikte paarverblijven voor het mannetje aanwezig zijn (voorschrift 9). Met deze toevoeging bent u akkoord. De locatie van de verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis wordt wel voorzien van een gevelbetimmering. Daarmee komt het totaal aantal te plaatsen voorzieningen op 10. Door de werkzaamheden aan Fivel 2 en 27 uit te voeren na april 2020 zijn eventueel aanwezige vleermuizen uit winterslaap. Door het ongeschikt maken van de woningen met exclusion flaps hebben eventueel aanwezige vleermuizen al een alternatieve verblijfplaats opgezocht.

Door de gefaseerde uitvoering en de aan te brengen vervangende voorzieningen blijven altijd voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar. Daarnaast blijft schade op individuen tot een minimum beperkt door het nemen van mitigerende maatregelen.

Staat van instandhouding

De werkzaamheden worden zorgvuldig uitgevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. De werkzaamheden per woonblok zijn van korte duur, waarbij een groot deel uitgevoerd wordt buiten de kwetsbare perioden. Door de fasering in tijd en ruimte en door het gelijktijdig aanbrengen van permanente maatregelen zijn altijd voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig binnen het plangebied. Het is daarom aannemelijk dat de betrokken soorten in het plangebied aanwezig blijven. Omdat de gierzwaluw en de huismus aanwezig kunnen blijven in het plangebied en buiten het plangebied ook voorkomen, is er geen sprake van een verslechtering van de staat van instandhouding van de deze soorten. Omdat de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis aanwezig kunnen blijven in het plangebied en buiten het plangebied ook voorkomen, wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van het verduurzamen van woningen aan de Fivel en de Fluessen (complex 11) en de Riouwstraat en de Borneostraat (complex 45) in Zwolle leiden tot het beschadigen en vernielen van de nesten van de gierzwaluw, de nesten en rustplaatsen van de huismus en de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1, lid 2 en artikel 3.5, lid 4 uit de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig. Omdat u niet voorziet in tijdelijke voorzieningen voor vleermuizen, is het op voorhand niet zeker dat geen verstoring optreedt. Daarom heeft u ook ontheffing nodig van het verbod om de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren (artikel 3.5, lid 2). Voor de gierzwaluw en de huismus heeft u geen ontheffing nodig van het opzettelijk verontrusten, omdat voor deze soorten wel met zekerheid

voorzien wordt in geschikte alternatieve nestlocaties tijdens de uitvoering van de werkzaamheden in de voortplantingsperiode.

C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Het uitvoeren van de verduurzamingsmaatregelen is locatiegebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. De betreffende woningen moeten verduurzaamd worden. Alternatieve verduurzamingsmaatregelen zijn geen optie, aangezien deze zeer kostenverhogend werken en bovendien geen meerwaarde hebben voor de aanwezige soorten. Door het nemen van maatregelen zoals het werken buiten de kwetsbare perioden en de fasering in tijd en ruimte qua uitvoeringsperiode en de inzet van permanente voorzieningen, wordt afdoende rekening gehouden met de betrokken soorten. In deze situatie is de gekozen werkwijze het beste voor de aanwezige soorten.

Wij zijn van oordeel dat de afweging voldoende is om te kunnen concluderen dat er voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is.

C1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag voor de gierzwaluw en de huismus nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis nodig in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

In het Convenant Energiebesparing Huursector van 28 juni 2012 zijn afspraken over energiebesparing gemaakt tussen het Rijk en woningcorporaties. Deze afspraken gelden ook voor u. Alle partijen zien het belang van energiebesparing, vanwege het klimaat, de eindigheid van de voorraad fossiele brandstoffen en de stijging van de energieprijzen in relatie tot de woonlastenontwikkeling: energiebesparing draagt bij aan een betere betaalbaarheid van het huren, wat vooral van belang is voor de koopkracht van huurders met lagere inkomens. Afsproken is dat in 2020 ten minste een gemiddelde Energie-Index < 1,40 (gemiddeld energielabel B) wordt bereikt voor de totale huurwoningvoorraad van de woningcorporaties. Dat komt overeen met een besparing op het gebouwgebonden energieverbruik van bestaande corporatiewoningen van 33% in de periode 2008 tot en met 2020. U heeft zich dan ook ten doel gesteld om de totale huurwoningvoorraad in 2020 op gemiddeld energielabel B te brengen. Om dit te bereiken wordt de gehele schil van de woning geïsoleerd. Hierbij worden onder andere de spouwmuren en daken geïsoleerd. Het project waarvoor ontheffing wordt verleend draagt bij aan de volksgezondheid en zorgt voor duurzame en gezondere woningen voor uw huurders.

C1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²³ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien geen aanleiding om de gevraagde ontheffing te weigeren op basis van art. 1.10, derde lid Wnb.

C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁴. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

²³ Art. 1.10, derde lid Wnb

²⁴ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

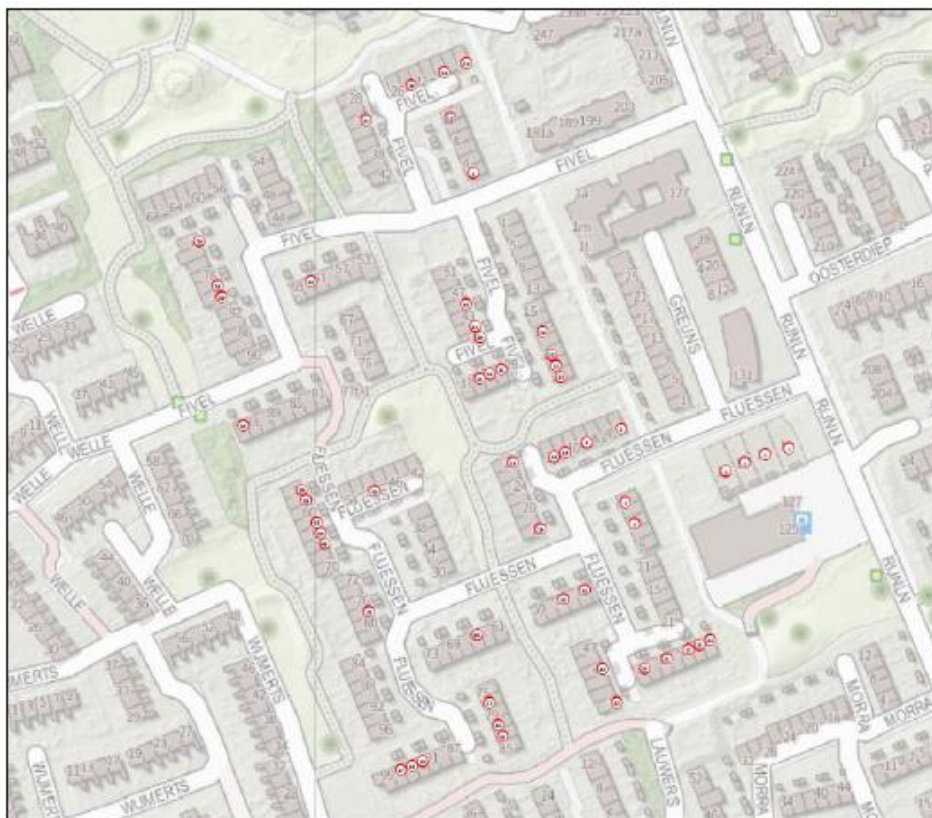
D Slotconclusie

De ontheffing van de verbodsbepalingen om de nesten van de gierzwaluw en de nesten en rustplaatsen van de huismus opzettelijk te beschadigen en vernielen en om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen²⁵ en de ontheffing van de verbodsbepalingen om exemplaren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren²⁶, kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soorten optreden. Er is een wettelijk belang om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

²⁵ Art. 3.1, tweede lid en art. 3.5, vierde lid Wnb

²⁶ Art. 3.5, tweede lid Wnb

BIJLAGE 3 – LIGGING VAN HET PLANGEBIED EN MITIGERENDE MAATREGELEN

Figuur 1.1 De ligging van het projectgebied complex 11. Kaartondergrond: Kadaster.

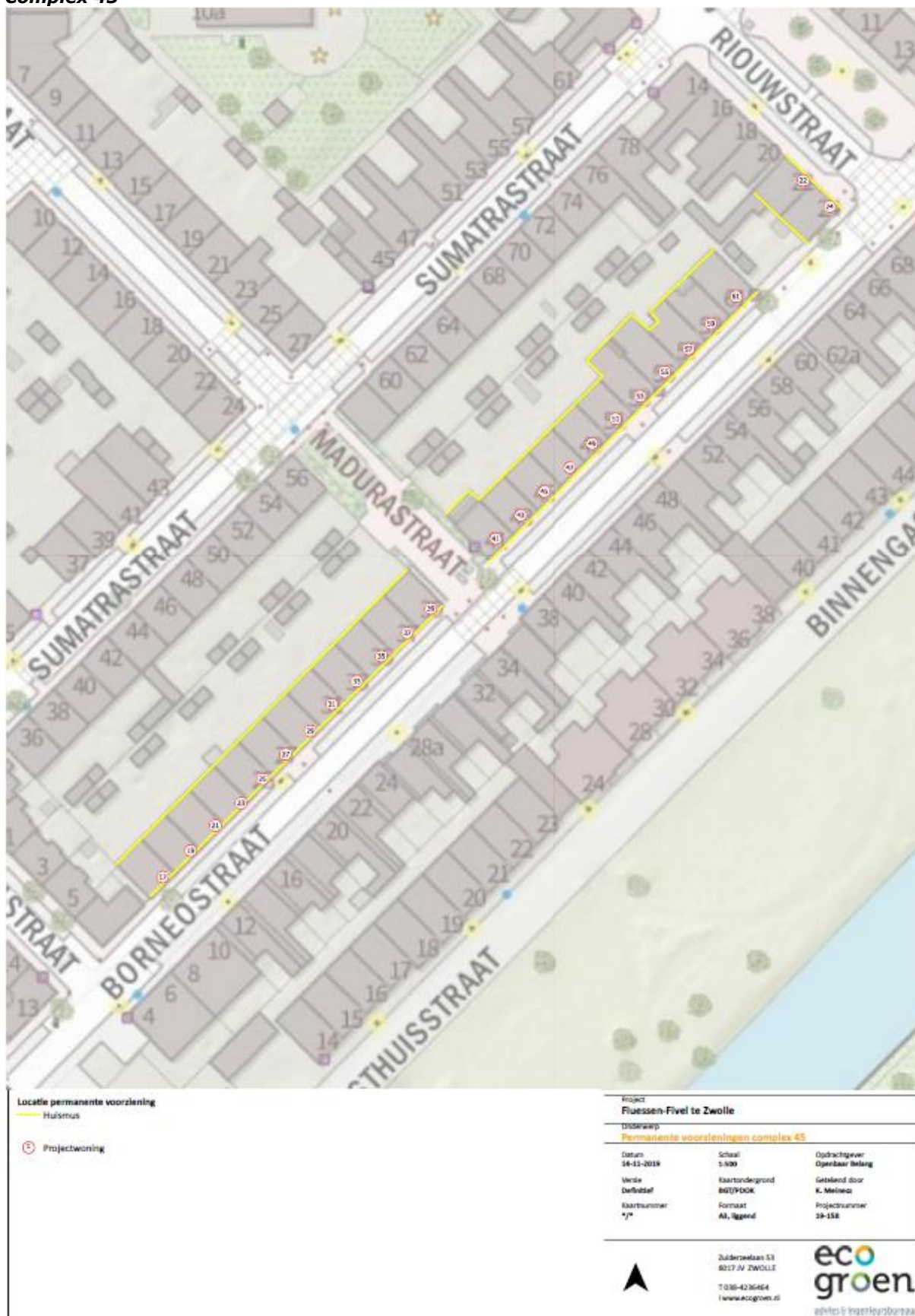

Figuur 1.2 De ligging van het projectgebied complex 45. Kaartondergrond: ESRI Nederland.

Complex 11

Complex 45

BIJLAGE 4 – PERMANENTE VLEERMUISVOORZIENINGEN

Aanbrengen kleine gevelbetimmering (alle soorten, kleine verblijfplaatsen)

Het aanbrengen van klein oppervlak gevelbetimmering is een goede optie voor kleine verblijfplaatsen van alle vleermuizen (zie figuur B5.1). Alleen tijdens langdurige vorstperioden zijn dergelijke verblijfplaatsen minder geschikt. De kleine gevelbetimmering is in feite een grote vleermuiskast die in de nok van de kopgevel wordt bevestigd (hoogte vanaf de nok is minimaal 50 centimeter). Vleermuizen vliegen aan de onderzijde in en kunnen zo naar boven kruipen. Vooral de zuid- en westgevels zijn geschikt, vanwege de warmte van de middag- en avondzon. Enige variatie tussen de windrichtingen van gevels waar gevelbetimmering wordt aangebracht, is overigens wel gewenst. Verschillende windrichtingen geven ook verschillende microklimaten, die meer keuzemogelijkheden voor vleermuizen bieden.

Figuur B5.1: Voorbeeld kleine gevelbetimmering, aan te brengen in de nok van de kopgevel.

Voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis is de geprefereerde binnenruimte 1,5-2,5 centimeter, omdat dwergvleermuizen vrij klein zijn. Invliegopeningen voor kleine gevelbetimmering hebben een afmeting van circa 2,5 centimeter bij 10 centimeter.

BIJLAGE 5 – MITIGERENDE MAATREGELEN

Algemeen

1. Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Betreffend ecologisch werkprotocol is op de locatie aanwezig en onder alle betrokken partijen bekend. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd.
2. De werkzaamheden worden begeleid door een gekwalificeerde ecologisch toezichthouder met kennis op het gebied van vleermuizen en vogels.
3. Afwijking van het protocol is alleen mogelijk na overleg met de ecologisch toezichthouder.
4. Door de ecologisch toezichthouder wordt een ecologisch logboek bijgehouden. Hierin worden maatregelen vastgelegd, bedoeld om schade aan beschermde soorten te voorkomen. Daarbij wordt omschreven welke soort betrokken was en welke maatregelen zijn genomen op welke datum en locatie. Op deze manier kan in geval van handhaving eenvoudig worden aangetoond dat er zorgvuldig gewerkt wordt.
5. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt door of in opdracht van de ecologisch toezichthouder een veldcontrole uitgevoerd in het gehele projectgebied om na te gaan of en waar zich broedende vogels ophouden. Indien de werkzaamheden uitlopen tot in het broedseizoen van vogels, dan zullen aanvullende veldcontroles uitgevoerd worden. Mochten broedende vogels aanwezig zijn dan worden de werkzaamheden ter plekke uitgesteld tot de jongen zijn uitgevlogen.
6. Bij het onverwacht aantreffen van strikt beschermde soorten - vooral nesten van broedvogels en verblijfplaatsen van vleermuizen - worden de betreffende werkzaamheden direct gestaakt en wordt direct contact gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

Fasering qua tijd: complex 11

7. Bij de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de meest kwetsbare perioden van aanwezige soorten. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van vleermuizen en broedvogels. Afwijkingen dienen onderbouwd te worden aangetekend in het logboek.
8. Werkzaamheden aan woningen (met uitzondering van Fivel 2 en 27) die worden opgestart in de periode 1 januari-1 maart 2020 (niet bij vorst), mogen zonder nadere voorwaarden worden uitgevoerd. Eventueel aanwezige huismussen zoeken een ander heenkomen als de dakpannen gelift worden.
9. Werkzaamheden aan woningen die worden opgestart na 1 maart 2020, worden vóór 1 maart ongeschikt gemaakt voor broedvogels en vleermuizen.
10. Om woningen ongeschikt te maken voor vogels en vleermuizen worden de buitenste rij dakpannen van de daken gelift of wordt geklopt op de buitenste rij dakpannen. Vervolgens wordt de toegang tot de daken (inclusief overstek) afgedicht door de openingen dicht te purren of door de openingen af te dekken met fijnmazig net, gaas of doek om vestiging van broedvogels te voorkomen. Aan de kopgevels van alle hoekwoningen zijn daarnaast extra maatregelen nodig om vleermuizen te verdrijven. Door het plaatsen van vleermuisflaps tussen de gevel en de dakpannen wordt gezorgd dat vleermuizen de betreffende woning verlaten, maar niet meer kunnen terugkeren. Na het ongeschikt maken wordt minimaal 3 nachten met voor vleermuizen geschikte vliegomstandigheden (> 10 graden, weinig wind en maximaal motregen) gewacht met de werkzaamheden, totdat de vleermuizen met zekerheid zijn uitgeweken naar een alternatieve verblijfplaats. Specifiek voor de in januari - februari 2020 ongeschikt gemaakte woningen zijn de weersomstandigheden vermoedelijk pas begin april geschikt om te kunnen starten.
11. Na het ongeschikt maken van de woningen én voldoende nachten met geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen kunnen de werkzaamheden uitgevoerd worden zonder nadere voorwaarden ten aanzien van de broedvogels en vleermuizen.

Fasering qua tijd: complex 45

12. Bij de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de meest kwetsbare perioden van aanwezige soorten (broedperiode van broedvogels). De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van broedvogels. Afwijkingen dienen onderbouwd te worden aangetekend in het logboek.
13. Werkzaamheden aan woningen die worden opgestart in de periode 1 januari - 1 maart 2020 of 1 september - 1 december 2020 (niet bij vorst), mogen zonder nadere voorwaarden worden uitgevoerd. Eventueel aanwezige huismussen zoeken een ander heenkomen als de dakpannen gelift worden.
14. Werkzaamheden aan woningen die worden uitgevoerd in de periode 1 maart - 1 september 2020, worden vóór 1 maart ongeschikt gemaakt voor broedvogels en vleermuizen.
15. Om woningen ongeschikt te maken voor vogels worden de buitenste rij dakpannen van de daken gelift of wordt geklopt op de buitenste rij dakpannen. Vervolgens wordt de toegang tot de daken (inclusief overstek) afgedicht door de openingen dicht te purren of door de openingen af te dekken met fijnmazig net, gaas of doek om vestiging van broedvogels te voorkomen.

Vervangende voorzieningen: complex 11

16. In alle te verduurzamen woningen wordt het vogelschroot over de gehele daklengte en aan beide zijden verhoogd aangebracht op de derde panlat vanaf de dakgoot.
17. In alle kopgevels waar gierzwaluwen zijn aangetroffen worden vijf neststenen per kopgevel voor de gierzwaluw ingemetseld in een rij onder de gevelbetimmering. Op adres Fivel 80 zijn twee nestlocaties van gierzwaluw aangetroffen aan de kopgevel. Daarom worden aan de andere kopgevel van het woonblok (Fivel 70) ook vijf neststenen geplaatst. In totaal worden dus 40 neststenen ingemetseld, verspreid over acht kopgevels.
18. Aan de overige negen kopgevels in het projectgebied wordt (ter hoogte van de bovenste etage) voor vleermuizen toegankelijke kleine gevelbetimmering aangebracht. De gevelbetimmering heeft een hoogte van minimaal 0,5 meter en heeft een variërende binnenruimte van 1,5 à 3 centimeter. Bijlage 5 van dit besluit geeft deze voorziening weer. Bijlage 4 van dit besluit geeft de ligging van deze voorziening weer.

Vervangende voorzieningen: complex 45

19. In alle te verduurzamen woningen wordt het vogelschroot over de gehele daklengte en aan beide zijden verhoogd aangebracht op de derde panlat vanaf de dakgoot.